

9 MAI 1877

Armata Română a consfințit Independența națională

✎ **Lucian DRĂGHICI**
Serviciul Istoric al Armatei

divizii teritoriale cu sediile la Craiova, Braila, Iași și Giurgiu.

România a solicitat, încă de la încheierea Convenției, cooperarea militară cu trupele ruse, dar nu a fost acceptată. Cu toate acestea, la 6 aprilie 1877, domnitorul Carol I a decretat mobilizarea generală. Erau chemați la arme aproximativ 100.000 de oameni, dintre care 58.700 făceau parte din Armata de Operațiuni. Diviziile 1 și 2 au fost concentrate în zona Calafatului, iar diviziile 3 și 4 între Oltenița și Giurgiu, pentru a respinge o eventuală pătrundere a trupelor turcești pe teritoriul României.

La 12 aprilie 1877, Rusia a declarat război Imperiului Otoman, după ce, cu o zi înainte, primele unități ale armatei țariste trecuseră Prutul. Turcii, pentru

respinsă cu trufie de guvernul țarist care, în nota remisă autorităților de la București, considera că *Rusia nu are nevoie de concursul armatei române. Forțele pe care le-a pus în mișcare ca să combată Turcia sunt mai mult decât îndestulătoare pentru atingerea acestui scop înalt ce împăratul și-a propus începând războiul actual.* Cu toate acestea, armata română a participat la operațiile militare încă de la declararea stării de război, prin crearea liniei strategice de acoperire a Dunării, bombardarea continuă a fortificațiilor otomane de pe malul acesteia, distrugerea flotei turcești de pe fluviu, operații la care și-au adus contribuția și navele militare românești *Rândunica, România, Fulgerul, Ștefan cel Mare.*

La jumătatea lunii iunie 1877, armata rusă a început operațiunea de forțare a Dunării pe la Zimnicea. Sub puternicul foc de acoperire al artileriei

critică. În aceste condiții, marele duce Nicolae a adresat cunoscuta telegramă domnitorului Carol I, în care îi cerea cu insistență ca grosul armatei române să treacă Dunărea și să ocupe poziții de luptă în fața Plevnei: *Turcii, adunând cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog să faci fuziune, demonstrație și, dacă se poate, să treci Dunărea cu armata, după cum dorești. Între Jiu și Corabia, demonstrația aceasta este neapărat necesară pentru înlesnirea mișcărilor mele. Nicolae, 19 iulie 1877.*

În cursul lunii august, Divizia 3 și Divizia de Rezervă au trecut Dunărea, ajungând la Plevna. Trupele ruso-române au fost puse sub comanda domnitorului Carol I, asistat de generalul rus P. D. Zotov, ca șef de stat major, comanda efectivă revenind generalului Alexandru Cernat, ministrul de război. Totalul efectivelor

cu pierderi foarte grele: 27 de ofițeri și peste 1.300 de soldați morți și răniți. Pe reduta cucerită au fost înfipte drapelul Regimentului 14 Dorobanți și Batalionului 2 Vânători. În același timp cu armata română, trupele ruse au susținut lupte violente în sectorul central și de vest al Plevnei, reușind să pună stăpânire pe două redute, pe care le-au pierdut după ce au fost respinși de un contraatac masiv al turcilor. În timpul celei de-a treia bătălii de la Plevna, armata română a pierdut 53 de ofițeri și 2.511 de soldați morți și răniți, iar armata rusă a avut 197 de ofițeri și 12.471 de soldați morți și răniți. Pierderile otomane au fost de circa 3.000 de militari morți și răniți.

Lupte crâncene au fost purtate și în lunile septembrie-octombrie 1877 pentru izolarea completă a Plevnei și împiedicarea aprovizionării trupelor otomane cu material de război și întăririi efectivelor cu noi unități. După ce, la 7-9 noiembrie 1877, unități ale armatei române, în urma unor lupte grele, au ocupat Rahova, în zorii zilei de 28 noiembrie, armata turcă, în frunte cu Osman Pașa, a făcut o ultimă încercare disperată de a străpunge încercuirea și de a se îndrepta spre Sofia, operație militară soldată cu un eșec. Trupele otomane au fost silit să abandoneze lupta, iar generalul turc s-a predat colonelului Mihail Christodulo Cerchez, comandantul Diviziei 2 române, căruia i-a înmănat sabia sa, spunând: *Capitululez cu armata mea, predându-mă în mâinile tinerei și bravei armatei române.*

În asaltul final asupra Plevnei din 28 noiembrie 1877, otomanii au pierdut peste 5.000 de morți și răniți, în timp ce trupele ruso-române au suferit pierderi de circa 2.000 de morți și răniți. Au fost făcuți prizonieri peste 40.000 de soldați turci, 2.000 de ofițeri și 10 pașale. Căderea Plevnei a avut o influență hotărâtoare asupra desfășurării ulterioare a războiului. Armata rusă și-a continuat ofensiva spre Sofia și Adrianopol, în timp ce armata română a avut ca misiune de luptă cucerirea cetăților otomane din vestul Bulgariei, misiune încheiată cu succes la 13 februarie 1878, prin capitularea ultimelor garnizoane otomane de la Vidin și Belogradchik.

Cu toate că Rusia garantase, prin Convenția de la 4 aprilie 1877, integritatea teritorială a României, la Congresul de pace de la Berlin, din vara anului 1878, Imperiul Țarist a obținut ca România să cedeze cele trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad și Ismail), care fuseseră retrocedate Principatului Moldovei în urma Tratatului de pace de la Paris din 1856. Tot atunci, statul român a trebuit să accepte și alte clauze împovărătoare în schimbul recunoașterii de către Marile Puteri europene a Independenței câștigate cu prețul a peste 10.000 de militari români morți și răniți. Congresul de la Berlin a recunoscut drepturile legitime ale statului român asupra Dobrogei și Deltei Dunării care, începând cu luna noiembrie 1878, au intrat sub administrație românească.

Prin luptele duse în campania din 1877-1878, România și-a legitimat pe câmpul de luptă obținerea Independenței de Stat, iar Armata Română a înscris o nouă pagină de epopee în Cartea de aur a istoriei neamului.

După constituirea statului român modern, în urma Unirii Principatelor la 24 Ianuarie 1859 (toate datele sunt pe stil vechi), cucerirea Independenței a devenit scopul principal al eforturilor clasei politice și al națiunii române.

În deceniul premergător proclamării Independenței, cercurile conducătoare din România au fost preocupate atât de consolidarea internă a regimului monarhic constituțional, adoptat prin Constituția din 1866, cât și de extinderea legăturilor diplomatice și economice externe ale statului român. Dacă pe plan intern, după perioada anilor 1866-1871, caracterizată prin frământări politice, viața politică a căpătat stabilitate, pe plan extern, încercările României de a înlătura statul de vasalitate față de Imperiul Otoman au provocat ostilitatea Marilor Puteri europene, care vedeau în realizarea independenței politice a statului român un pericol pentru schimbul european.

Cu toate aceste împotriviri, în deceniul premergător Războiului de Independență, România a dus o politică externă activă pentru a îndepărta de facto tutela Imperiului Otoman. Prin convențiile comerciale, poștale și consulare stabilite cu statele europene, România își făcea intrarea ca subiect al relațiilor internaționale, susținându-și o politică externă proprie.

Izbucnirea, în anii 1875-1876, a răscoalelor antiotomane din Bosnia, Herțegovina și Bulgaria, precum și conflictul care a opus Serbia și Muntenegru Imperiului Otoman, au determinat amplificarea eforturilor pentru desprinderea statului român din orbita Porții. În urma adoptării în decembrie 1876, a unei constituții a Imperiului Otoman, prin care România și Serbia erau declarate parte integrantă a statului otoman, cu statut de provincii privilegiate, pentru oficialii români a devenit evident faptul că Independența nu putea fi cucerită decât pe calea armelor.

La 3 Ianuarie 1877, Rusia a încheiat o convenție secretă cu Austro-Ungaria care, în schimbul preluării Bosniei și Herțegovinei de la otomani, își declara neutralitatea în cazul unui război ruso-turc în Balcani. În urma tendințelor din ce în ce mai evidente de intervenție militară a Rusiei la sud de Dunăre, sub pretextul ocrotirii popoarelor ortodoxe din Balcani împotriva Imperiului Otoman, guvernul român a dus tratative privind tranzitul armatei țariste prin România, care s-au concretizat prin Convenția româno-rusă încheiată la 4 aprilie 1877. Convenția prevedea libera trecere a trupelor ruse pe teritoriul României, acordându-se dreptul de folosire a căilor ferate, drumurilor, poștelor și telegrafului, Rusia obligându-se, în schimb, să mențină și să apere integritatea teritorială a statului român în cazul unei agresiuni a Turciei peste Dunăre.

În paralel cu negocierile privind Convenția româno-rusă, guvernul român a acționat pentru pregătirea războiului care devenea iminent. În noiembrie 1876, Adunarea Deputaților a votat un credit de patru milioane de lei pentru cumpărarea de armament, fond suplimentat ulterior cu suma de un milion de lei. Au fost înființate opt noi regimente de dorobanți, care, împreună cu celelalte opt deja existente, au fost încadrate în patru

ASALTUL DOROBANȚILOR ASUPRA REDUTEI GRIVIȚA 2

care devenise clară intenția României de a rupe relațiile de vasalitate, au bombardat localitățile românești de la Dunăre. În replică, artileria română de la Calafat a bombardat Vidinul tot la 26 aprilie 1877.

România a declarat război Imperiului Otoman prin moțiunile adoptate de Adunarea Deputaților și de Senat la 29 și, respectiv, 30 aprilie 1877. La 9 mai 1877, cele două Adunări, întrunite în sesiune extraordinară, au adoptat, după celebrul discurs al ministrului de externe, Mihail Kogălniceanu, moțiunea prin care România își proclama independența absolută și ruperea pentru totdeauna a legăturilor de vasalitate cu Poarta, iar a doua zi, la 10 mai 1877, domnitorul Carol I semna Declarația de Independență a României. Tributul către Poartă a fost anulat, suma destinată acestuia (914.000 de lei) fiind pusă la dispoziția Ministerului de Război.

Pentru înzestrarea armatei române, Parlamentul a votat, în mai 1877, credite în valoare de 10 milioane de lei, iar până la sfârșitul războiului, alte 19 milioane de lei au fost destinate aceluiași scop. Prin contribuția populației, au fost obținute fonduri suplimentare în valoare de 1,6 milioane de lei.

Ofertele de cooperare militară făcute de partea română au fost

române efectuat asupra malului drept al fluviului, rușii au întâmpinat o rezistență slabă la trecerea acestuia. După ce au cucerit Nicopole, trupele țariste s-au îndreptat spre Plevna unde otomanii își organizaseră un puternic sistem de fortificații compus din 14 redute apărute de 50.000 de ostași, sub comanda generalului Osman Pașa. Plevna reprezenta un punct strategic de primă importanță, cucerirea acesteia eliminând amenințarea care o reprezenta pentru înaintarea armatei ruse spre munții Balcani.

La 8 iulie 1877, trupele ruse au atacat, fără succes, fortificațiile din jurul Plevnei. Marele duce Nicolae, comandantul armatelor ruse de pe frontul din Bulgaria (a mai existat un front de importanță secundară la granița ruso-turcă din Caucaz), a solicitat domnitorului Carol I ca Divizia 4 română să preia controlul asupra cetății de la Nicopole pentru a face posibilă participarea trupelor ruse de aici la un al doilea asalt asupra Plevnei. La 16 iulie, trupele române au trecut Dunărea și au ocupat cetatea Nicopole. La 18 iulie are loc al doilea atac al trupelor ruse asupra Plevnei, încheiat tot cu un eșec și cu pierderi foarte mari: peste 7.000 de morți și răniți.

În urma acestei înfrângerii, situația de pe frontul din Bulgaria devenise

celor două armate se ridica la cifra de 90.000 de oameni, din care trupele române însumau aproximativ 38.000 de militari.

A treia luptă pentru cucerirea Plevnei a început la 26 august cu un foc puternic de artilerie împotriva fortificațiilor otomane. În zilele de 27 și 28 august, bombardamentul liniilor întărite ale turcilor a continuat, la care s-au adăugat și câteva atacuri ale infanteriei în diferite sectoare ale frontului. Primii militari români care au intrat în luptă directă cu turcii aparțineau Regimentului 13 Dorobanți; aceștia erau *curcanii* care, așa cum ne spune Vasile Alecsandri în binecunoscuta sa poezie, au *schimbat lângă Balcani porecla în renume*. La 29 august, într-un consiliu de război, la care au luat parte țarul Alexandru al II-lea, domnitorul Carol I, marele duce Nicolae, șefii de stat major și comandanții corpurilor de armată, s-a hotărât atacul general pentru a doua zi.

În zorii zilei de 30 august, s-a declanșat un violent foc de artilerie asupra pozițiilor otomane, după care s-a trecut la asaltul asupra redutelor. Retrași în fortificațiile lor, turcii au rezistat atacurilor succesive și chiar au organizat contraatacuri puternice. După patru asalturi succesive, trupele române cuceresc reduta Grivița 1, dar